

קונטרס
ליקוטים להמראי מקומות
ללקוטי שיחות

חיי שרה

אוצר החכמה
116115

- ז (קז) -

אוצר החכמה
116115

יוצא לאור ע"י
תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה
417 טראי עוועני • ברקלין, ניו יארק
שלשים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א
שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ואחת לבריאה

ליקוט מהספרים שצויין להם בהמ"מ

דליקוט חיי שרה

הערה 4: וראה גם משכיל לדוד שם¹ = ודלא כברא"ם שם
ד"ה שני ח"ש².. (וראה ט"ז שם באו"א)³... (ע"פ פרש"י
בראשית ה, לב⁴).

(1) בגברי לא שייך שום מעליותא ביופי דשופרא לנשי
תדע דבאברהם לא פירשו יופי כלל אלא דריש הכל לענין חטא
... גבי אברהם דלא שייך למידרש יופי לא הוצרך לחזור ולכלול
דבל"ז נדרש שפיר מן ק' בכך ע' מה בן ע' בלא חטא מאותן
שעונשן בידי שמים אף בן ק' כן ומה בן ה' בלא חטא מאותן
שעונשן בידי אדם.

(2) מאחר שאין בו יתורא דשני חיי המורה על השווי
יחוייב בהכרח שיפורש בן ק' שלא כבן ל' ובן ל' שלא כבן ז'
דבן ז' הי' בלא חטא ויפה ובן ל' הי' בחטא ומכוער ובן
ק' חזר בתשובה והי' זקן ומכוער.

(3) והכוונה שם ג"כ דחלק הגדול שהוא בר עונשין דהיינו
בן ק' הי' כמו חלק הבינוני שהוא בן ע' דהוא אינו בר
עונשין כיון שהוא פחות מק' ול"ת שעכ"פ חטא אלא שאין עליו
עונש לזה אמר בן ע' כבן ה' דודאי בן ה' אינו חוטא כלל
כי אין לו יצה"ר כן הי' אברהם בן ע' והיינו עד בן ק'.

(4) (ע"פ פרש"י בראשית ה, לב) - בן חמש מאות שנה, א"ר
יודן מה טעם כל הדורות הולידו לק' שנה וזה לחמש מאות אמר
הקב"ה אם רשעים הם יאבדו כמים ורע (ס"א לזרע של צדיק
זה) וצדיק זה ואם צדיקים הם אטריח עליו לעשות תיבות
הרבה כבש את מעיינו ולא הוליד עד חמש מאות שנה כדי שלא
יהא יפת הגדול שבבניו ראוי לעונשין לפני המבול (ב"ר)
דכתיב כי הנער בן מאה שנה ימות ראוי לעונש לעתיד וכן
לפני מתן תורה.

הערה 8: 1. וכמו שהקשה עליו במשכיל לדוד שם¹ (וראה
שם (וכן בגו"א², לבוש³ ועוד) עוד קושיות על פי' הרא"ם⁴).

(1) לא ירדתי לסוף דעתו כלל חדא דמלשון רש"י נראה
בהדיא דמהקישא דשנה שנה הוא דמפיק ויתורא דשני חיי שרה
כבר פירשו רש"י בדיבור דלקמן ומשמע בההיא מלשוננו לימוד
אחר הוא ההוא דלקמי'.

(2) אמנם כל משא ומתן של הרא"ם הם דברים שאין הדעת
מקבל שהרי לא הי' צריך לומר בת ק' כבת כ' רק בת מאה כבת
ז' לחטא ובת כ' כבת ז' ליופי והכל יש להקיש לבת ז' דהכי
מסתבר טפי שהרי בת ז' לא חטאת בודאי לא עונשי שמים ולא
עונשי אדם אבל התירוץ שבו יתורץ הכל בלי קושיא דודאי
דרך הכתוב לכתוב שנה שנה בכל אחד ואחד.

(3) אבל אינו נכון דלפי דבריו אלה הי' לו לרש"י לערב דבריו ולומר לכך נכתבה שנה בכל כלל וכלל לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו שני חיי שרה כולן שווין לטובה בת ק' כו' כבת כ' או כך הי' לו לומר לכך נכתבה שנה בכל כלל וכלל וחזר וכתב אחריהם שני חיי שרה לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו וכולן שווין לטובה בת ק' כבת כ' כו' למה לו להביא תחלה אגב גררא מה שלא צריך.

(4) ועוד מ"ש הרב דבישמעאל ליכא יתורא עיניו הרואות דבדידי' נמי איכא יתורא דכתיב ואלה שני חיי ישמעאל והו"ל ואלו חיי ישמעאל כדכתיב הכא ויהיו חיי ישמעאל [וראה עוד שם בארוכה].

שנה"ג להערה 8 : .. (ומזה מוכח גם דלא כפי' החזקוני¹ וגו"א² ריש פרשתנו לבוש³ פרשתנו כה, ז).

(1) מאה שנה. פרש"י לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל לומר וכו'. וא"ת הרי בישמעאל כתיב שנה בכל כלל אלא י"ל היכי דכתיב מאת דצריך למיכתב שנה אבתרי' לא דרשנן בי' אבל גבי שרה כתיב מאה ומסת' י' בלא שנה וכתיב שנה בתרי' ש"מ לדרשא אתא ומה שאנו דורשים אותו גבי אברהם אע"ג דכתיב בי' מאת היינו משום דכתיב בי' ימי שהוא מיותר.

(2) אבל כאן דכתיב ויהיו חיי שרה משמע דבא הכתוב להגיד כל חיי' ולא הוי לחלקם ולכתוב בכל כלל וכלל שנה שדוקא השנים הם מחולקים אבל אין החיים מחולקים והו"ל למכלל הכל ביחד לומר מאה ועשרים ושבע שנים וכן גבי אברהם דכתיב ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי וגו' מה שכתב ואלה ימי שני כאלו כתיב חיי אברהם שהרי הכתוב אומר ימי שני ואין הימים מחולקים רק השנים א"נ שהרי כתיב אשר חי וכיון דהכתוב בא להגיד חיו דהיינו כל חיו ביחד לא הו"ל לחלק ביניהם רק לכתוב ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאה ושבעים וחמשה.

(3) יש מקשים דהא גבי ישמעאל ג"כ כתיב כה"ג מאת שנה ושלשים שנה ושבע שנים והתם א"א למידרש כן ונ"ל דהכא מאשר חי נפקא מדכתיב אשר חי משמע שכולן שווין לטובה.

הערה 12: וכבר האריכו בזה ברמב"ן¹ ומפרשי רש"י שם².

(1) הלבן מאה שנים יולד. אין הפלא בבן ק' שנה שיוליד כי האנשים יולידו כל ימי היות בהם הליחה בני תשעים ובני מאה גם בדורות האלה אף כי בימי אברהם שלא עברו מימיו פי השנים והנה אח"ז מ' שנה הוליד בנים רבים מקטורה אבל אמר הלבן מאה שנה שלא הוליד בבחרותו מן האשה הזאת יוליד ממנה עתה אחרי מאה ואחרי תשעים ופסק ממנה אורח נשים כי ידע כן ולכן אמר כן בתחלה כשנאמר ונתתיך לגוים עד אמרו אליו כי משרה יוליד וצוה אותו וקראת את שמו יצחק בעבור הצחוק שעשה אברהם וזה לאות כי הי' לאמונה ולשמחה ואחרי שקרא אותו אברהם כן כאשר צוה אותו אמרה שרה הכי יקרא שמו יצחק כי צחוק עשה לי אלקים.

(2) [רא"ם] - ואע"פ שהדורות הראשונים היו מולידים בני ת"ק שנה בימי אברהם נתמעטו השנים וכו' לא הבינתי דבריו בזה כי אע"פ שנתמעטו השנים בימי אברהם עדיין הקושיא במקומה עומדת שלא הי' לו לתמוה ע"ז כי יחס הק' אל הקע"ה שהם שנותיו של אברהם הוא כיחס הת"ק אל התתק"נ שהם שנותיו של נח בקרוב ועוד שלא הוליד בן ת"ק שנה אלא נח לבדו שנסתם מעיינו כדי שלא יוליד בנים שאינם הגונים ויהיו יותר מבני ק' שנה ויתחייב כלייה

[שפתי חכמים] - כתב הרא"ם לא הבינתי דבריו ... והאריך בקושיא ונראה כי עיקר תמיהת אברהם הי' על שהיו שניהם זקנים דאפשר שמוליד זקן אם אשתו ילדה אבל שניהם זקנים ויולידו הוה דבר תמוה ... ועוד הקשה מה פריך רש"י מנח והלא גבי נח .. י"ל כי לא הגזירה אלא שנסתם מעיינו אבל מה שהוליד אחר ת"ק שנה לא בגזירה הי' אלא בסבע ודוק. הערה 20: .. וראה רש"י לך טז,ה.¹

(1) חמסי עליך. חמס העשוי לי עליך אני מטיל העונש כשהתפללת להקב"ה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי לא התפללת אלא עליך והי' לך להתפלל על שנינו והייתי אני נפקדתי עמך. הערה 25: .. פסיקתא דר"כ פ' שוש אשיש¹. פסיקתא רבתי פמ"ב.²

(1) כיון שילדה שרה אמנו את יצחק היו או"ה אומרים ח"ו לא ילדה שרה את יצחק אלא הגר שפחת שרה היא ילדה אותו מה עשה הקב"ה יבש דדי נשותיהם של או"ה והי' מטרונות באות ונושקות עפר רגלי' ואמרות לה עשי מצוה והיניקי בנים שלנו והי' א"א אומר אין זה שעה של הצנע קדשי שמו של הקב"ה שבי בשוק והיניקי ביניהם.

(2) כל מה שהיו השלטונים והשלטונות מחסות את שרה וקוראים אותה עקרה עליהם הוא אומר אני ה' בניתי הנהרסות זה אברהם ושרה שהיו הרוסים.

הערה 30: .. וראה תנחומא תולדות (א-ג)¹

(1) בא וראה כח השלום שבעה שנתלטלה שרם מיד פרעה ליד אבימלך ונתעברה ביצחק היו או"ה אומרים הלבן מאה שנים יולד אלא היא מעוברת מאבימלך או מפרעה חשד בלבו של אברהם על אלו הדברים מה עשה הקב"ה אמר למלאך הממונה על יצירת הולד עשה כל איקונין שלו כדמות אביו כדי שיעידוהכל שהוא בנו של אברהם ... אלה תולדות יצחק. למה חזר ואמר אברהם הוליד את יצחק אלא שהיו מרננין אחריהם ואומרים אפשר זקן בן מאה שנה וזקנה בת חשעים שנה מולידין אין זה בנה אלא שהביאה אותו מן השוק וכן אתה מוצא בשעה שגמל אברהם את יצחק עשה משתה וזימן כל גדולי המלכות אף שרה קראה כל נשותיהם לסעודה מה עשו אותן הנשים עכשיו

עכשיו יודע הדבר אם הוא בנה ואם לאו כל אחת ואחת הביאה בנה עמה ולא הביאה מיניקתה מיד היו הבנים בוכים וכל אחת אומרת שכחתי ולא הבאתי מיניקתי באותה שעה הי' שופע ויורד חלב מדדי' של שרה ונטלה כל בניהם והיניקה אותם.

הערה 32: רש"י כה, ט. ¹ וראה רש"י כב, א. ² .. ולהעיר מריב"א עה"ת ריש פרשתנו ³ .. משכיל לדוד שם ⁴.

(1) יצחק וישמעאל. מכאן שעשה ישמעאל תשובה.

(2) אחרי הדברים האלה. .. ויש אומרים אחר דבריו של ישמעאל שהי' מתפאר על יצחק שמל בן י"ג שנה ולא מיחה.

(3) והר"ר אליקים חי' דגבי ישמעאל נמי איכא למידרש שהרי עשה תשובה בסוף ימיו כדפרישית בסוף הסדרה ואמרינן בימא בפרק בתרא העושה תשובה מאהבה זדונותיו נעשו לו כזכיות

(4) וכן גבי ישמעאל כתב כך קרא לאשמועינן היא גופא שהשיב בתשובה כל זדונות נעשות כזכיות ונמצא כאלו הרבה זכיות כל ימיו שכל העבירות זכיות הנה אחר התשובה ורש"י לא חש להאריך ולבאר כן גבי ישמעאל דמילא מובן זולת רמזו במ"ש ויגווע לא נאמר גויעה אלא בצדיקים ומיהו .. לפי מדריגתו קמ"ל קרא דאותה מדריגה שהגיעה בסוף ימיו שעשה תשובה מעלה עליו הכתוב כאלו כל ימיו הי' כן באותה מדריגה.

הערה 35: ראה פרש"י במגילה - שצינו רש"י כאן ¹.

(1) למה נימנו שנותיו של ישמעאל. מה חנו למנות שנות הרשעים.

הערה 36: להעיר גם מיריעות שלמה למהרש"ל ¹.

(1) פירוש לא נכתב שנה בכלל אלא דרשה שלא נכתבו אלא כדי לייחס כו' ולא שכולם שוין לטובה.

הערה 46: .. (ועיין רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ז ה"א) ¹

(1) .. ואין הנבואה חלה אלא על חכם גדול בחכמה גבור במדותיו ולא יהא יצרו מתגבר עליו בדבר עולם אלא הוא מתגבר בדעתו על יצרו תמיד.

הערה 48: להעיר מרש"י תולדות כה, כב. ¹

(1) רבותינו דרשו לשון ריצה כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר יעקב רץ ומפרכס לצאת עוברת על פתחי ע"א עשיו מפרכס לצאת.

הערה 49: .. (וראה רמב"ן ² שם דמפרש בהיפך ¹). ובכל אופן קשה מפרש"י ח"ש כד, מט.

(1) ואברהם הוא הידע ביצחק הצדיק שישמע לאביו ושיזהר בהם וילך לו אל ישמעאל או ללוט ויתר העמים.

(2) על ימין. מבנות ישמעאל.

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחזק השי"ת בריאותו ויאריך ימיו ושנותיו בטובה ומתיקות
וינהיג את כל ישראל בכלל ואת אנ"ש בפרט בהצלחה
מריבה ויוליכנו קוממיות לארצנו בקרוב ממש.

נדפס על ידי
א' מהתמימים